

СЛОВОТВІР ФЕМІНІТИВІВ-ГУЦУЛІЗМІВ

У статті проаналізовано словотвір фемінітивів-гуцулізмів (питомих і запозичених). Звернуто увагу на історію формування специфічних гуцульських назв жінок, на їх способи деривації, словотвірну семантику, словотвірну синонімію. Охарактеризовано суфіксацію фемінітивів як найбільш продуктивний спосіб їх творення, а також інші способи морфологічної деривації, лексико-семантичний і морфолого-синтаксичний як малопродуктивні способи деривації фемінітивів-гуцулізмів. Відзначено, що словотвір фемінітивів-гуцулізмів є важливою складовою частиною словотвору фемінітивів сучасної української мови загалом, представляє у ній давні реліктові словотвірні одиниці і відображає особливості сучасного гуцульського фемінотворення.

Ключові слова: словотвір, фемінітиви-гуцулізми.

Збагаченню фемінікону сучасної української мови сприяють номінативні одиниці не тільки літературної мови, а й інших форм національної мови (діалектної, просторічної, жаргонної тощо). У зв'язку з цим особливу увагу привертає діалектне мовлення як основне джерело збагачення української літературної мови живомовними елементами і збереження споконвічних українських мовних рис. Упродовж історичного розвитку української мови відбувається тісна й постійна взаємодія літературної мови і територіальних діалектів [13: 97]. У результаті цього периферійні діалектні особливості проникають до літературної мови і сприяють її нормуванню на кожному історичному етапі [15: 6]. А серед українських говорів одним із найбільш колоритних і багатих на реліктові українські мовні елементи є гуцульський діалект. Це, ймовірно, і найбільш насичений специфічними фемінітивами діалект, порівняно з іншими говорами української мови. Але якщо сьогодні загалом гуцульський говір представлений в українській лінгвістиці численними науковими дослідженнями [див. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 та ін.], то загальні назви жінок цього говору є маловідомою сторінкою української діалектології [див. 1], хоч вони неодноразово ставали предметом сучасних лінгвістичних студій [див. 2, 3, 14, 17, 18, 19].

Своєрідність гуцульського фемінікону склалася під впливом багатьох мовних і позамовних факторів. У діалектах карпатського регіону з часів Галицько-Волинської держави (XIII-XIV ст.) дотепер збереглося чимало давніх власне українських рис (м'якість шиплячих, звука [p], асиміляція деяких голосних і приголосних звуків, форми двоїни в поєднанні з числівниками, звук [й] після губних замість епентетичного [л], форми умовного способу з частками *бих*, *би* та дієсловом минулого часу й інше) [див. 5: 129-130], а в результаті тривалих міграційних процесів та перебування багатьох етнічних спільнот на території українських Карпат, близькій до сусідніх держав (Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Молдови), гуцульський діалект збагатився різними запозиченнями. Унаслідок цього склад сучасного гуцульського фемінікону визначають різні за походженням слова – власне українські й іншомовні. Більшість фемінітивів-гуцулізмів належить до питомої лексики (*батчинька*, *березунка*, *братаничка*, *версниця*, *гавкуниця*, *головчанка*, *збиточниця*, *крутарка*, *гівір'яка*, *доїльниця*, *пискачка*, *підлизачка*, *плетінниця*, *примівниця*, *убійниця* тощо). Водночас чималу кількість становлять і фемінітиви-гуцулізми іншомовного походження, зокрема польського (*жовнірня*, *кєндзова*, *мазурка*, *небішка*, *склепар'яка*, *їмость*), німецького (*байстручка*, *майстриня*, *фартушанка*, *швагрова*, *шельма*), угорського (*босорка*), румунського (*бовгарка*), тюркського (*бовваниці*), італійського (*мольфарка*), французького (*манкірантка*), давньогерманського (*княгиня*, *княжна*), російського (*женищина*, *красавиця*). Фемінітиви-гуцулізми власне українського й іншомовного походження піддаються в більшості словотвірній класифікації. Джерельною базою для проведення словотвірного аналізу фемінітивів-гуцулізмів можуть служити сьогодні як окремі словнички гуцульських

говірок, так і наукові праці, що охоплюють певною мірою гуцульську лексику [див. 4, 6, 7, 8, 16, 20].

Фемінітиви-гуцулізми є, ймовірно, витвором багатьох епох, а не сучасного періоду розвитку української мови. На давність їх можуть вказувати поодинокі фіксації таких слів у різних історичних працях. Так, до давньоукраїнських специфічних територіальних номінацій, за «Словарем древнерусского языка» І. І. Срезневського, можна віднести слова *баяльниця* (СДЯ, I, 46), *братанъна* (СДЯ, I, 167), *рожениця* (СДЯ, III, 144), *стрыня* (СДЯ, III, 564) тощо; за «Словником староукраїнської мови XIV-XV ст.» за ред. Д. Г. Гринчишина та ін. – слова *братанича* (ССМ, I, 119), *дивка* (ССМ, I, 299), *племеника* (ССМ, II, 152), *сестрениця* (ССМ, II, 341), *тетка* (ССМ, II, 433) тощо. Хоч у ті часи названі фемінітиви, напевно, не сприймалися як специфічні регіоналізми і чітко не диференціювалися за сферами вживання. Дещо більшу кількість слів фіксують словники наступних історичних періодів, але так само без вказівки на їх регіональне поширення. Зокрема, «Словник української мови XVI – I половини XVII ст.» за ред. Д. Г. Гринчишина та ін. подає слова *баиля* (ССУМ, 2, 11), *братанка* (ССУМ, 3, 52), *господыни* (ССУМ, 7, 54), *дѣвочка* (ССУМ, 8, 250) тощо, «Історичний словник українського языка» за ред. Є. Тимченка та картотека до нього – слова *волошка* (ІСТ, 302), *галичанка* (ІСТ, 504), *дружка* (ІСТ, 831), *свашка* (КТ), *сестриниця* (КТ) тощо; а «Словарь української мови» за ред. Б. Грінченка (вперше найбільшою мірою) – слова *байстрючка* (СГ, I, 22), *бездітниця* (СГ, I, 39), *білявина* (СГ, I, 68), *браля* (СГ, I, 92), *вуйнка* (СГ, I, 260), *гуцулка* (СГ, I, 344), *газдинечка* (СГ, I, 345), *капарниця* (СГ, II, 216), *керинниця* (СГ, II, 235), *копилиця* (СГ, II, 281), *літавиця* (СГ, II, 371), *любка* (СГ, II, 386), *мабусенька* (СГ, II, 403), *одилиця* (СГ, III, 39), *покійничка* (СГ, III, 271), *таліянка* (СГ, IV, 245), *фійна* (СГ, IV, 377), *челядина* (СГ, IV, 450) тощо. І в сучасній українській літературній мові вкорінилося чимало фемінітивів-гуцулізмів, як видно зі «Словника української мови» в 11 т. за ред. І. К. Білодіда та ін., напр.: *відданиця* (СУМ, I, 578), *віщунка* (СУМ, I, 693), *гуцулка* (СУМ, II, 200), *лісна*, *лісниця* (СУМ, IV, 523), *мавка*, *мавочка* (СУМ, IV, 587-588), *нявка* (СУМ, V, 459), *опириця* (СУМ, V, 709), *русалка* (СУМ, VIII, 911), *русначка* (СУМ, VIII, 912), *шептуха*, *шептунка* (СУМ, XI, 442); сліди деяких фемінітивів зберігають спільнокореневі слова (маскулінативи та інші), напр.: *мольфар* “чарівник” (СУМ, IV, 793), *примівка* “примовляння” (СУМ, VII, 672). Наявні сьогодні в історичних словниках української мови фемінітиви, що функціонують в гуцульському говорі, могли виникнути колись в карпатському регіоні України або, вийшовши із загального вжитку, могли залишитися в діалектах української мови. Водночас багато власне українських найменувань жінок стали надбанням гуцульського говору на сучасному етапі (*примівниця*, *ніхтолиця*, *пискачка*, *пустачка*), невідомих йому в минулому, а ще більше – іншомовних слів (*воскарка*, *маєрка*, *мамуна*, *мольфарка*, *нанашка*, *мошя*, *джупиняса*, *мангальяска*, *калягузниця*, *флякорниця*, *штольфа*).

З урахуванням процесів творення на власній мовній основі чи іншомовній, за співвідношенням з мотиваційними словами та спільнокореневими загальною, за словотворчими засобами, словотвірними значеннями можна дати обширний аналіз словотвору фемінітивів-гуцулізмів. Словотворчі засоби й мотивувальні основи є репрезентантами способів деривації фемінітивів-гуцулізмів. З урахуванням їх слід виділити морфологічний, лексико-семантичний і морфолого-синтаксичний способи творення іменників-назв жінок.

Із відзначених способів деривації досить показовим під час творення фемінітивів-гуцулізмів є морфологічний спосіб. До його різновидів належать суфіксація, складання, префіксальний і флексійний способи, що визначаються на основі словотворчих засобів (суфіксів, інтерфіксів, префіксів, флексій). А серед цих різновидів морфологічного способу деривації суттєву перевагу над іншими різновидами у процесі творенні фемінітивів-гуцулізмів має суфіксальний спосіб.

Суфіксація фемінітивів-гуцулізмів – це творення апелятивів зі значенням особи жіночої статі здебільшого від назв чоловіків, рідко від назв жінок, неособових іменників, від прикметників та дієслів за допомогою різноманітних словотворчих суфіксів. Тому всі

суфіксальні фемінитиви можна згрупувати на слова, мотивовані маскулінативами; слова, мотивовані фемінитивами; слова, мотивовані неособовими іменниками; слова, мотивовані ад'єктивами; слова, мотивовані вербативами. У творенні відмаскулінних дериватів беруть участь різні суфікси, переважно стилістично нейтральні, зокрема продуктивний суфікс *-к-а* (*адукатка, андженірка, анкаведистка, верствачка, вовкунка, гавкунка, дохторька, дукарка, єзикачка, галіціянка, пістунка, пльоткарка, побережничка, покійничька, профецирка, прошачка, пустачка, страмачка, хатарька* тощо), а також малопродуктивні суфікси *-иц-я, -нищ-я, -ин-я, -ул-я, -ух-а, -их-а, -івн-а* (*бахуриці, вовкуниці, напасниці, отрійниця, помаганниця, устидниця, чародійниця, господиня, горбуля, льопотуха, осинавчиха, побережниківна* тощо). Для творення відфемінитивних дериватів використовуються здебільшого пейоративні суфікси *-очк-а, -анк-а, -ечка, -ичк-а, -еньк-а, -оньк-а, -ус-я, -ищ-е, -ун-а*, рідше стилістично нейтральні *-к-а, -нищ-я, -ин-а*, що надають словам здрібніло-пестливого або згрубіло-зневажливого відтінку (*воскарочка, вуйночка, білявочка, білявиночка, дівочка, вуянка, їмостечка, газдинечка, нанашечка, служечка, красавчика, газдиненька, мамусенька, дівчатонька, бабуся, мамуся, дівчинище, мамуна, газдинька, тівка, дівчитка, баїльниця, бабчина, челідина* тощо). Похідними від неособових іменників є поодинокі фемінитиви (*біданка, бідашка, гадерка, гілявка, гір'єнка*). Відприкметникові фемінитиви мають у своїй структурі суфікси *-иц-я, -ун-я, -ох-а, -ул-я, -ин-а, -к-а* (*зведениці, здоровиці, відданиці, білуні, дурньоха, рудьоха, сивуля, сліпуля, білявина, білявка*), а віддієслівні – форманти *-л-я, -енк-а, -анк-а, -авк-а, -иц-я, -нищ-я* (*браля, леп'єнка, співанка, шняпавка, літавиця, повірниця, рожениця, голосінниця, громадліниця*).

Складання, префіксація і флексійний спосіб – непродуктивні способи деривації, яким відповідають поодинокі апелятиви зі значенням особи жіночої статі, зафіксовані в гуцульському говорі. Складання фемінитивів полягає в поєднанні двох різних основ (основоскладання) зі словотворчим формантом, тобто репрезентує складно-суфіксальний спосіб (*дітородяца, гаволовиця, малокрівниця, хлібородиця, душеловиця*). Префіксація відображає приєднання до кореня лише словотворчого префікса або в поєднанні з суфіксом, тобто показує здатність фемінитивів утворюватися префіксальним і префіксально-суфіксальним способами (*посестра, бездітниця*). Флексійний спосіб – це творення фемінитивів переважно за допомогою флексії *-а*, рідко інших, що виконують роль словотворчого форманта (*льопа, сеніора, сусіда, челеда, дівче, дівчьи*).

Лексико-семантична деривація – це малопродуктивний спосіб творення фемінитивів-гуцулізмів, але все ж характерний для них на сучасному етапі. Цей процес зводиться до вживання загальновідомих назв жінок у невластивих для них вторинних значеннях. Лексико-семантичної деривації зазнають різні за значенням фемінитиви і переважно власне українського походження. Вони, як правило, використовуються з одним специфічним значенням, але можуть набувати і кількох переносних значень. За стилістичними ознаками такі деривати поділяються на нейтральні (*баба* “ворожка, знахарка”, *білявка* “мила, кохана”, *вуйна* “незнайома літня жінка”, *діва* “літавиця”, *дівчата* “лісниці, русалки”, *дівчина* “кохана”, *жінка* “приятелька”, *жона* “наречена”, “дружина”, *зрадниця* “лісова русалка”, *сестра* “кохана” тощо) і стилістично марковані – здрібніло-пестливі (*бабуся* “ворожка”, *білявочка* “мила, кохана”, *дівочка* “кохана”, *дівчинка* “новонароджена”, *жіночка* “дружина”, *кумка* “жінка”, “приятелька”, *матінка* “Богородиця”, *панночка* “дівчина”, “попадя”, “пані, дружина”, *сестричка* “кохана” тощо) та згрубіло-зневажливі (*льоха* “ледарка”, *дівка* “покритка”, “дочка” тощо). Чимало з таких найменувань жінок вживаються у ролі звертань (*жона, любка* тощо). Однак усі вони із вторинними значеннями мають розмовний, дещо знижений відтінок.

Морфолого-синтаксичний спосіб, зокрема субстантивація, так само належить до малопродуктивних способів деривації фемінитивів-гуцулізмів. Цим способом утворюються назви жінок від прикметників, рідше дієприкметників. Серед дериватів цього способу творення можна простежити слова, що зазнали повної субстантивації і сьогодні сприймаються як іменники (*лісна, суджена, хресна* тощо), та слова, що зазнали часткової

субстантивациі і співвідносяться зараз з певними прикметниками (*мала, молоденька, невірная, недужа, віддана, пречиста, професорова, чорноволося, бідолашна* тощо). Як і лексико-семантичні деривати, фемінітиви-субстантивати мають розмовний, знижений відтінок, тому й функціонують в діалектному мовленні, та, можливо, і в більшому обсязі або мають можливість до подальшого розширення свого складу, бо творення їх забезпечує економію мовних засобів і унеможлиблює процес спілкування.

Фемінітиви іншомовного походження проникали й проникають до гуцульського лексикону, ймовірно, або разом з відповідними маскулінативами, чи пізніше від них, або довгий час побутують у мові гуцулів, що спричинює ускладнення їх структури, співвідношення зі спільнокореновими словами. Тому практично для кожної іншомовної назви жінки можна визначити мотивувальну базу – переважно апелюючи зі значенням особи чоловічої статі (*жовнярка, бовгарька, ксендзова, мазурка, небіжка, склепарка, їмостечка, байстрючка, маскалька, копилиця, маєрка, швагрова, киринниця, шельма, босорканя, мольфарка, маркірантка, княгиня* тощо). У зв'язку з цим і запозичені фемінітиви в гуцульському говорі можна вважати похідними, вторинними одиницями, що стали уже органічною складовою частиною гуцульського лексикону і великою мірою визначають специфіку фемінітивів цього діалекту.

Для номінації жінки за певною ознакою часто використовуються спільнокореневі слова, що належать до одного або до різних способів деривації і засвідчують синонімію самих фемінітивів, словотворчих засобів і навіть способів творення іменників-назв жінок, напр.: *братанка, братаничка; вовкунка, вовкуниці; гавкунка, гавкуниці; баїля, баїльниця; вуйна, вуйночка, вуянка; білявка, білявина, білявочка, білявиночка; дівка, дівочка, дівче, дівчиннице; босорка, босорканя; громаділі, громаділниця; байстриня, байстручка; воскарка, воскарочка; таздинька, таздиненька, таздинечка; дружка, дружечка; їмость, їмостечка; красавиця, красавичка, красуля; лісна, лісниця; льопа, лопотуха; нанашка, нанашечка; одиначка, одиниця; неня, ненька, ненечка; сирітка, сиріточка; тіта, тітка, тіточка; служечка, служниця; співанка, співушечка; фіфка, фіфачка; фіна, фіїна, філіна. Такі однокореневі слова вчені трактують, як “словотвірні діалектизми”, під якими розуміють тотожні лексико-семантичні афіксальні та складні утворення з етимологічно спільною твірною основою (кореневою або суфіксальною), але з різними співвідносними (опозиційними) афіксальними елементами (включно з нульовим суфіксом) чи іншими компонентами (у композитах), що утворюють ряди відповідних локальних словотвірних діалектизмів, і лише деякі з них стають надбанням сучасної української літературної мови [13: 104]. У процесі олітературнення діалектних словотвірних синонімічних рядів відбувається семантико-стилістична диференціація і спеціалізація елементів таких рядів [13: 106]. Так, зі словотвірних діалектизмів *челідина (челідина, чилідина, чілідина), челядь (челідь, челідь, челіть), челеда, челядка* в значенні “жінка, дівчина, жіноцтво” до сучасної української літературної мови увійшли слова *челядина, челядка, челядь* і похідні від них *челядниця, челядинка, челядонька* (СУМ, XI, 291-292), але мають усе ж розмовне, діалектне забарвлення та виражають згрубіло-зневажливе ставлення до осіб жіночої статі.*

Фемінітиви кожного способу деривації характеризуються певною словотвірною семантикою. Морфологічним дериватам властиве модифікаційне, мутаційне і транспозиційне словотвірні значення. Суфіксальні деривати, утворені від маскулінативів, мають модифікаційне номінативне словотвірне значення (*басарабка, бахуриці, богачка, пестійка, русначка, чередільниця, итрамачка*), утворені від фемінітивів – переважно модифікаційне пейоративне значення (*бабчина, вдовиці, білявиночка, вуйночєчка, дівчитка, мамусенька*), утворені від неособових іменників, дієслів і прикметників – мутаційне словотвірне значення (*бідашка, гір'єнка, літавиця, шняпавка, білуні, рудьоха, відданиці*). Префіксальні деривати виражають модифікаційне номінативне значення (*посестра, паніматочка*) або модифікаційне пейоративне значення (*пердобаба*). Складно-суфіксальні і префіксально-суфіксальні деривати – це в основному транспозиційні утворення (*гаволовиця, малокрівниця, душеловиця, шішнайцітка, бездітниця*). Флексійні деривати з різною

словотвірною семантикою: мотивовані маскулінами мають модифікаційне номінативне значення (*сеніора, сусіда*), мотивовані фемінітивами – модифікаційне пейоративне значення (*дівче, челеда*) мотивовані неособовими словами – мутаційне словотвірне значення (*льопа*).

Лексико-семантичні і морфолого-синтаксичні деривати, на відміну від морфологічних, виступають з мутаційним словотвірним значенням, оскільки набувають нового вторинного значення і позначають жінку за новою ознакою (лексико-семантичні утворення: *дівочка* «кохана», *кумка* «приятелька», *любка* «зверт. до жінки») або взагалі жінку за певною ознакою (фемінітиви-субстантивати: *віддана, бідолашна, хресна*).

Словотвір апелятивів-назв жінок гуцульського говору є неповторною і важливою складовою частиною словотвору фемінітивів української мови загалом. Розкриття його дає можливість пізнати давні, забуті і сучасні процеси творення загальних назв жінок, словотвірні особливості специфічних фемінітивів (питомих і запозичених), способи деривації назв жінок на сучасному етапі, продуктивність і співвідношення їх, перспективи збереження і використання власне гуцульських фемінітивів у діалектній і літературній мові. Разом з тим, гуцульський говір постійно живить українську літературну мову фемінітивними словотвірними одиницями (*гуцулка, мавочка, русалонька, лісниця, повітруля, мольфарка, чередільниця*), що знаходять у ній різне застосування, переважно розмовно-поетичне, надають їй гуцульського колориту та підтверджують невмирущість діалектного мовлення, його дієвість і цінність у становленні фемінікону української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брус М. П. Гуцульські фемінітиви : семантика і структура / Марія Брус // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. — Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2010. — Вип. XXV-XXVI. — С. 67—72.
2. Брус М. П. Загальні жіночі особові номінації в українській мові XVI – XVII століть: словотвір і семантика: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Марія Петрівна Брус. — Івано-Франківськ, 2001. — 206 с., 60 с. (додатки).
3. Брус М. П. Становлення лінгвальної категорії жіночості / Марія Брус // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2006. — Вип. XI—XII. — С. 39—48.
4. Грицак М. Скарби гуцульського говору : Росішка (вівчарство у текстах) / Микола Грицак. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. — 320 с. — (Серія “Діалектологічна скриня”).
5. Гриценко П. Ю. Гуцульський говір / П. Ю. Гриценко // Українська мова : Енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. та ін.]. — 3-є вид., зі змін. і доп. — К. : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2007. — С. 129—130.
6. Гуцульські говірки : короткий словник / відповід. ред. Я. Закревська ; уклад. : Г. Гузар, Я. Закревська, У. Єдлінська, В. Зеленчук, Н. Хобзей. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. — 232 с.
7. Гуцульські говірки : лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження / [ред. кол.: Я. Закревська (відп. ред.), П. Гриценко, Л. Коць-Григоруk та ін.]. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. — 368 с.
8. Гуцульщина : лінгвістичні етюди / АН України. Інститут суспільних наук ; ред. кол. : Я. Закревська (відп. ред.), У. Єдлінська, Р. Керста, В. Черняк. — К. : Наук. думка, 1991. — 308 с.
9. Грещук В. Гуцульський діалект у мові української художньої літератури / Василь Грещук // Українознавчі студії / гол. ред. : Василь Грещук. — Івано-Франківськ : “Плай”, 2001. — № 3. — С. 3—10.
10. Етнос. Соціум. Культура : регіональний аспект : монографія / В. В. Грещук, І. І. Кононенко, М. П. Лесюк, М. І. Паньків, М. Д. Романок, С. І. Хороб та ін. — Київ—Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2006. — С. 16—22, 56—58, 79—96.
11. Жилко Ф. Т. Нарис з діалектології української мови / Ф. Т. Жилко. — вид. друге (перероблене). — К. : Рад. школа, 1966. — С. 225—230.
12. Кобилянський Б. В. Діалект і літературна мова / Б. В. Кобилянський. — К. : Радян. школа, 1960. — 276 с.
13. Ковалик І. І. Взаємодія української літературної мови і територіальних діалектів у іменниковому словотворі / І. І. Ковалик // Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами : зб. наук. праць / ред. кол. : М. А. Жовтобрюх (відп. ред.), І. Р. Вихованець, Н. Й. Марчук, І. Г. Матвіяс, Т. В. Назарова. — К. : Наук. думка, 1977. — С. 96—107.

14. Ковалик І. І. Словотворчий розряд суфіксальних загальних назв живих істот жіночої статі у східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами / І. І. Ковалик // Питання українського мовознавства. — Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1962. — Кн. 5. — С. 3—34.
15. Матвіяс І. Г. Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії на різних історичних етапах / І. Г. Матвіяс // Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами : зб. наук. праць / ред. кол. : М. А. Жовтобрюх (відп. ред.), І. Р. Вихованець, Н. Й. Марчук, І. Г. Матвіяс, Т. В. Назарова. — К. : Наук. думка, 1977. — С. 5—31.
16. Негрич М. Скарби гуцульського говору : Березови / Микола Негрич. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. — 224 с. — (Серія “Діалектологічна скриня”).
17. Пузиренко Я. В. Агентивно-професійні назви осіб жіночої статі в лексикографічному описі та узусі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.15 “Загальне мовознавство” / Пузиренко Ярина Василівна. — К., 2005. — 21 с.
18. Семенюк С. П. Формування словотвірної системи іменників із модифікаційним значенням жіночої статі в новій українській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Семенюк Світлана Пилипівна. — Запоріжжя, 2000. — 20 с.
19. Фекета І. І. Жіночі особові назви в українській мові. (Творення і вживання) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / Фекета І. І. — Ужгород, 1968. — 369 с.
20. Хобзей Н. Гуцульська міфологія : етнолінгвістичний словник / Наталя Хобзей. — Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. — 216 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- ІСТ – Історичний словник українського язика. 1930-1932. — Мюнхен / [під ред. Є. Тимченка]. — Харків – Київ : Держ. вид-во України, 1985. — Т. 1. — 947 с.
- КТ – Картотека до історичного словника української мови. Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України. — Львів.
- СГ – Словарь української мови : у 4 т. / Упорядкував з додатком власного матеріалу Борис Грінченко : фотомеханічне видання. — К. : Наук. думка, 1996. — Т. 1. — 496 с. ; Т. 2. — 588 с. ; 1997. — Т. 3. — 516 с. ; Т. 4. — 616 с.
- СДЯ – Срезневський І. І. Словарь древнерусского языка : в 3 т. / И. И. Срезневский. — репринт. изд-е. — М. : Книга, 1989. — Т. I. — 1420 с. + 49 с. ; Т. II. — 1802 с. ; Т. III. — 1684 с. + 272 с. + 13 с.
- ССМ – Словник староукраїнської мови XIV-XV ст. : у 2-х т. / [ред. кол. Д. Г. Гринчишин, Л. Л. Гумецька, І. М. Керницький]. — К. : Наук. думка, 1977. — Т. 1. — 630 с. ; 1978. — Т. 2. — 591 с.
- ССУМ – Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. / [ред. кол. Д. Г. Гринчишин (відп. ред.), Л. М. Полюга, У. Я. Єдлінська та ін.]. — Львів : НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, 1994—2009. — Вип. 1—14.
- СУМ – Словник української мови : у 11 т. / [ред. кол. І. К. Білодід (голова), А. А. Бурячок, Л. Л. Гумецька, Ф. Т. Жилко та ін.]. — К. : Наук. думка, 1970—1980. — Т. I—XI.

Word-formation of feminitives-Hutsulisms (both those of native origin and borrowed) has been analyzed in the article. Special attention was given to the history of forming specific Hutsul women's names, ways of their derivation, word-building semantics and word-building synonymy. Suffixation of feminitives as the most productive way of their formation and other ways of morphological derivation, lexico-semantic and morphological-syntactical as non-productive ways of derivatiiov of feminitives-Hutsulisms, have been characterized. It has been emphasized that the word-formation of feminitives-Hutsulisms is an important component of the word-building of feminitives of modern Ukrainian as a whole, presents in it ancient relict units of word-building and reflects the peculiarities of modern word-formation of Hutsul feminitives.

Key words: word-building, word-formation, feminitives-Hutsulisms.

Див. : **Брус М. П.** Словотвір фемінітивів-гуцулізмів / М. П. Брус // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови : Збірник наукових праць / [відп. ред. М. Я. Плющ]. — К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. — Вип. 6. — С. 19—24.